

Praha, 22. února 2018

Aspiruje česká věda na dalšího nobelistu?

Česká republika patří mezi státy s mimořádně kvalitní výbavou pro špičkový výzkum. Hrozí ovšem, že kvalitní výzkumná infrastruktura může zůstat nevyužita. Český vzdělávací a výzkumný systém totiž vykazuje řadu nedokonalostí, kvůli kterým se mnoho výborných českých vědců rozhodne dosahovat svých úspěchů raději v cizině. Právě tyto problémy spojené s výzkumem v ČR byly předmětem dnešní pracovní snídaně, kterou inicioval a svolal Institut pro politiku a společnost. Pozvání přijali a řečníky se stali profesor Tomáš Opatrný, teoretický fyzik z Univerzity Palackého v Olomouci a docent Karel Oliva, bývalý ředitel Ústavu pro jazyk český AV ČR.

Aspiruje česká věda na dalšího nobelistu? „Žijeme v době, která je mimořádně zajímavá pro inovace a výzkum. Veřejná podpora této oblasti by měla sloužit společnosti. Chceme, aby přibývalo českých vědců, kteří budou produkovat kvalitní výzkumy a současně budou motivováni zůstat v Česku,“ říká výkonná ředitelka Institutu pro společnost a politiku Šárka Prát a dodává: „Součástí řešení každého problému je otevření veřejné debaty, kde se budeme zabývat překážkami, které brzdí český výzkum. Z tohoto důvodu jsme zorganizovali pracovní snídani, kde jsme se zabývali tím, co všechno musíme udělat, aby Česká republika měla další nobelisty.“

Byrokracie zastává zásadní roli v rozvoji kvalitního českého výzkumu. Současné normy například neumožňují příchod kvalitních zahraničních vědců, kteří by předávali nejnovější poznatky českým studentům. „Velkým problémem jsou zastaralé a nefunkční smlouvy, které se týkají uznávání titulů, respektive odbornosti mezi státy. Podle současného nastavení není možné přivést kvalitní zahraniční výzkumné pracovníky, kteří by mohli vyučovat nejnovější poznatky na našich univerzitách. Tito pracovníci by si totiž museli nejdříve dokončit vzdělání v ČR a teprve až potom by mohli vyučovat v rámci akreditovaných oborů. Sami sobě vytváříme překážky, které nás zbytečně brzdí,“ vysvětluje docent Karel Oliva.

Odstranění nadměrné byrokratické zátěže je nezbytným předpokladem úspěchu. Bez snížení této zátěže kladené na výzkumné pracovníky pravděpodobně nemůžeme mít žádné nobelisty. „Osobně se domnívám, že největší překážkou úspěchu je nadměrná byrokratická zátěž. Vše je svazováno předpisy, zákony, nařízeními, výkazy a tabulkami. Lidé, kteří jdou do výzkumu by měli být dobře motivováni, nikoliv zahlcováni neskutečnou administrativou. Její vyřizování brzdí jejich práci a zabírá jim většinu času. Teprve až skončí byrokracie, bude možné dát prostor a umožnit rozvoj potenciálu českých vědců,“ uzavírá profesor Tomáš Opatrný.